

Painos 8333

TOVERITAR

AMERIKAN SUOMALAI-
TEN TYÖLÄISNAISTEN
A A N E N K A N N A T T A J A

ORGAN OF THE FINNISH WORKING WOMEN IN AMERICA

No. 15

Tiistaina, Huhtikuun 13 p.—Tuesday, April 13

1920—Kymmenes Vuosik.

Pukutyöläiset osuustoiminnassa

Justice, New Yorkissa ilmestyvä pukutyöläisten äänenkannattaja kertoo, että viitantekijäin ammattiliitto New Yorkissa, on pannut alulle yleisen kooperatiivisen liikkeen pukutyöläisten keskuudessa, johon kehoitetaan kaikkia pukujen valmistuksen alalla työskenteleviä työläisiä yksityisessä ja unionina yhtymään.

Tarkoituksena on avata kokonainen ketju ruokatavara-kauppoja ja maitoliikkeitä niissä kaupunginosissa ja niissä kaupungeissa joissa pukutyöläisillä vahvimmat keskuksensa on.

Samalla on päätetty, että perustetaan oma pankkilaitos joka lainaa rahaa osuusliikkeille ja yksityisille ja jonka toiminta ulottuu yhtä laajalle kuin osuusliikkein. Kumpakaan yritystä varten on perustettu erityinen lailistettu yhdistys jonka osakkeiden hinta on viisi dollaria. Näitä myöskin sekä yksityisille että unionille.

Lehti lausuu, että katsoen siihen toimintaan, mitä pukutyöläiset ovat ennen muissa yrityksissään osottaneet ja ottaen huomioon, että osuusliike on erittäin tarpeellinen juuri nyt, jolloin hinnat nousevat pilviä kohden lakkaamatta on uskottavaa että tästä hommasta pian tulee seurauksia ja että pukutyöläiset ennempikään ostavat ruokatavaran ja muut tärkeimmät käyttötarpeensa omista kaupoistaan.

Naiset hyviä säästämään.

Chicagolaisen Continental and Commercial pankin presidentti lausui äskettäin, että naisten säästötilit Amerikan pankeissa ovat viimeisten neljän vuoden ajalla kasvaneet enempi kuin kaksinkerroin, ei ainoastaan säästöjen suuruuteen, vaan myöskin säästöjäin lukumäärään nähden. Hän on kerännyt tilastoja tästä kaikista johtavista pankeista eri osassa maata, ja kaikilla niillä on sama raportti annettavana. Missä teollisuustyötä vaan on tehty, on nais-äänestäjien luku kasvanut. Maaseuduilla joissa on ainoastaan maanviljelijöitä, on se pysynyt jokseenkin ennallaan.

Tämän lasketaan johtuvan siitä, että naiset ovat viimeisten vuosien ajalla niin suurilukuisesti joutuneet palkkatöihin ja likeyrityksiin sekä siitä, että sodan ajalla joutui moni nainen, miehen poissa ollessa, perheen rahanasiain hoitajaksi.

Pankkimiehet ovat tehneet naisten äänestöhommista myöskin sen havainnon, että naiset ovat parempia säästäjiä kuin miehet. He eivät vedä säästöjäin pankista ulos läheskän niin usein kuin miehet, eikä heidän säästötilinsä myöskään yhtä usein aleanne, vaan on se enimmäkseen nousemisen puolella.

”Jos tätä jatkuu muutamia vuosia, ovat naiset taloudellisesti miesten tasalla ja muutamien kymmenen vuoden kuluttua, ovat he miesten herroina”, lausui saman pankin naisten säästöosaston hoitaja Mrs. H. C. Kleinhorger.

Tuossa nyt on tietysti runsaasti porvarillista katsomusta ja sen mukaista liijottelua. Mutta se seikka lienee totta, että naiset yleensä ovat ”rikastuneet” entiseen katsoen, se on, he ovat joutuneet itsenäisiksi eläjiiksi. Viimeiset neljä vuotta ovat todellakin vieneet enempi naisia teol-

lisuuden palvelukseen kun vuosikymmenet sitä ennen. Siitäpä johtuukin, että nainen tarvitsee valtiolliset oikeudet ja siitä myöskin seuraa että työväenliikkeen olisi tehtävä kaikkensa näiden naisten vaalistamiseksi, niin että he luokkaetujensa mukaisesti osaisivat toimia.

NAISLIKE JAPANISSA

Tohtori T. Harada, entinen yliopiston presidentti Koyotosta, Jaapanista on vierailut joitakin kuukausia Yhdysvalloissa. Hän on pitänyt useita puheita länsirannikon kaupungeissa kansanvalituksesta Jaapanissa. Tohtori Harada on itse yksi vapaa-mielisimpiä Jaapanin sivistyneistä ja lämmin yleisen äänioikeuden kannattaja.

Hän on puheissaan kertonut Jaapanin kehityksestä viimeisten vuosikymmenien ajalla. Maa on sitten Venäläis-jaapanilaisen sodan kulkenut huimin askelin eteenpäin taloudellisen edistykseen tiellä. Siitä on tullut teollisuusmaa oikein länsimaissa merkityksessä. Mutta kansansivistystaso ei vaan ole voinut seurata kyllin nopeasti sen mukana. Kouluoloja kuitenkin on paranneltu niin, että nyt jo kaikki lapset rekistereataan koulu varten ja noin 95 prosenttia lapsista käy jonkinlaista koulua, joko hallituksen ylläpitämää tai yksityistä. Työläisten unionijärjestöjäkin on ollut jo isomman aikaa, mutta vasta viimeisten vuosien ajalla ovat ne saavuttaneet suurempaa merkitystä ja voimaa.

Poliittinen toiminta työläisten keskuudessa on ollut kehossaan aivan viime aikoihin saakka. Työläiset ovat oyleensä melkein ilman mitään sananvaltaa valtiollisissa asioissa. Vasta pienemmän omaisuuden omistajasta voi tulla äänestäjä. Mutta sodan aikana ja erittäinkin viime- ja tänä vuonna, on yleinen äänioikeuden vaatimus tullut päivän kysymykseksi työläisten piireissä. Sitä kannattavat myöskin köyhemmat talonpojat ja kauppiat, jotka tarvitsevat työläisten apua poliittikkansa ajamisessa. On syntynyt muutamassa kuukaudessa suuria järjestöjä yleisen äänioikeuden ajamiseksi ja merkittäviä, on, että naiset ovat tällä työssä rinna miesten kanssa ja monasti voittavat miehet.

Tohtorilla on ollut suuri määrä valokuvia joita hän on puheensa yhteydessä näytellyt, jotka on otettu työläisten mielenosotuskokouksista äänioikeuden hyväksi Tokiossa ja muissa Jaapanin kaupungeissa. Hän kertoi, että innostus äänioikeusasiassa on niin suuri, että monin paikoin kävelevät työläiset kokonaisen vuorokauden matkan takaa vaimoineen ja lapsineen, olakseen saapuvilla kokouksessa, jossa vaadittiin eduskunnalta, että sen on hyväksyttävä yleinen yhtäläinen äänioikeuslaki. Varrakkaamman luokan naiset ovat myöskin innostuneet äänioikeus-taisteluun. Heillä on yhdistys, johon on lyhyessä ajassa yhtynyt 18,000 jäsentä. Tämä ei näy-

tä suurelta sellaisessa järjestöjen maassa kuin Amerika, mutta kun ottaa huomioon, että kaikenlainen järjestymisen meidän maassamme, varsinkin naisille, on uutta, on se kerrassaan merkittävä, sanoi Harada. Työläisnaiset eivät ole voineet luoda sanottavammin erityisiä äänioikeusjärjestöjä. Suuremmissa tehdaskaupungeissa heillä on joitakin paikallisoastoja, mutta kaikki työläisten unionijärjestöt ja kyläkokoukset ovat paikkoja joissa he asiaansa ajavat ja saavatkin poikkeuksetta miespuolisten työläisten kannatuksen puolelleen.

Bolshevismi on myöskin vaikuttanut elähtävästi Siperiasta-päin Jaapanin työväen yhdistyksiin. Muutaman vuoden kuluttua arveli tohtori hallituksen olevan pakotettu antamaan yleisen äänioikeuden kansalle, niin miehille kuin naisillekin, sillä yhteisesti siellä asiaa ajetaan ja yhdessä voitetaan, kun se hetki kerran tulee.

Hotelliherrat palkankorotusta vastaan

Chicagossa pidetyssä hotellin omistajain kokouksessa viime syksynä on päätetty, että hotellin omistajain on ryhdyttävä taistelemaan korkeita hintoja ja palkkoja vastaan kaikilla keinoin. Tämän seikan tähden ovat Washingtonin ja useamman toisen lännen valtion hotellien pitäjät ryhtyneet vastustamaan hotellityöläisten palkankorotusvaatimuksia, joten länsirannikolla ainakin voi puhjeta lakkoretelöitä hotelleissa. Työläiset eivät ole erittäin suuresti järjestyneitä, mutta on unionilla kuitenkin jonkun verran voimaa ja uusia jäseniä yhtyy yhäi unioniin. Washingtonissa on valtion teollisuuskomissioni suosittelut hotellipalvelijain alinta palkkaa korotettavaksi \$18 viikolta, mutta herrat sitä vastustavat, sanoen että se on liian paljon. Samalla kuitenkin ovat he korottaneet hotellimaksuja monta kertaa väitän, että palkat ovat niin suuret.

Muistakaapa siskot yhtyä ravintola- ja hotellipalvelijain järjestöön, jos sillä alalla työskentelette.

— Jos tahdot tehdä hyvän palveluksen tuttavallasi tilaa hänelle Toveritar.

Uudista tilauksesi ajoissa, ettei keskeytystä lehden lähettämisessä tapahdu.

Köyhyys on lapsen pahin vihollinen

Ylläolevalla otsakkeella kirjoitetaan hallituksen lapsitoimiston julkaisussa n:o 6, seuraavaa:

Suurin määrä lasten kuolemia tapahtuu perheissä, joilla on kaikista pienimmät tulot. Suurin osa äideistä näissä kodeissa on epäilemättä saanut hyvin suuressa määrässä olla vailla sitä hoitoa, mikä on tarpeellinen äidin ja lapsen terveyden takaamiseksi. Mitä köyhempi perhe sitä suuremman rasituksen alainen on äiti ja sitä suuremmissa vaarassa on lapsi.

Perheen tulot ovat pääasiallisena määrääjänä kodin paikasta yhtä hyvin kuin senkin minkäläinen on koti. Epäterveellinen ympäristö ja liian alhaat asunotilat ovat tavalliset seuraukset pienistä tuloista. Lapsitoimiston tekemässä tutkimuksessa Waterburyssa, Conn., oli takalaston ja kujanvarsilla syntyneiden lasten kuolevaisuusprosentti 172, jota vastoin kadunvarsilla olevissa taloissa oli lasten kuolevaisuusprosentti 120.6. Manchesterissa, N. H., tutkimus osotti, että pikkulasten kuolevaisuusprosentti sellaisissa asunnoissa missä oli vähempi kuin yksi asujain huonetta kohti oli 123.3, jota vastoin sellaisissa asunnoissa missä oli keskimäärin kaksi henkeä kutakin huonetta kohti oli pikkulasten kuolevaisuusprosentti 261.7.

Pienet tulot pakottavat usein äidin palkkatyöhön perheen tulojen lisäämiseksi. Usein tästä johtuu, että lapsi saa vieläkin riittämättömämmän hoidon, se ruokitaan pullosta sen sijaan, että rinnasta ruokittaisiin ja muutenkin saa huonomman hoidon. Manchesterissa, N. H., tutkimus osotti, että sellaisten pikkulasten kuolevaisuusprosentti, joiden äidit käyvät työssä, oli 312.9, jota vastoin niiden äitien lapset, jotka eivät käyneet työssä, kuolevaisuusprosentti oli 122.

Köyhyys ja tietämättömyys voivat kulkea yhdessä. On tärkeätä pitää mielessä se seikka, että köyhyydessä olevalla äidillä ei ole sitä turvaa tietämättömyyttä vastaan kuin on hyvin toimeentulevalla äidillä. Sir Arthur Newsholme sanoo, että tietämättömyyden nimittäminen pikkulasten kuolevaisuuden pääasialliseksi syyksi on ”hyvinvoiville rauhoittava oppi hyväksyä”, mutta hän lausuu, että meillä on hyvin vähän syytä uskoa, että köyhien äitien tietämättömyys on hyvin paljon suurempi äitien tietämättömyyttä muissa yhteiskunnallisissa kansankerouksissa. Työläis-äidin tietämättömyys on vaara siitä syystä, että hän on yhteiskunnallisesti avuttomassa asemassa, jollei kunta ota huolekseen varustaa kunnollista lääkinapua ja muuta hoitoa ja opeta häntä tietämään äidin tehtäviä ja siihen kuuluvia puhtaus ja terveysääntöjä, ja varusta samalla kunnollista asuntoa ja puhtaita olosuhteita, kuin myöskin kunnollisen toimeentulon perheelle.

(Jatkoa toisella sivulla)